

طرح پیشنهادی پژوهش

Research Proposal

تنظیم: علیرضا کریمی

Arkarimi.ir

• تعریف:

• طرح پیشنهادی یا proposal طرحی است که در آن محقق چهارچوب پژوهش خود را از بیان مسئله تا منابع اولیه مورد مطالعه را ذکر می کند. اجزای طرح پیشنهادی تا پایان پژوهش به استثنای عنوان می توانند تغییر کنند.

• ضرورت:

• طرح تحقیق برای محقق مانند نقشه راه عمل می کند، اینکه مسئله از کجا آغاز شده، چه اهداف و پرسش هایی برای کشف حقیقت یک پدیده دنبال می شود.

• هر پژوهش بدون طرح اولیه (پروپوزال) در قسمتهای گوناگون اعم از پرسش، هدف و . . . مبهم است.

• طرح پژوهش افراد حقیقی و حقوقی مخاطب را برای آگاهی یا تصویب آن توجیه می نماید.

• انواع:

• الف) ساده

- در آن شرح مراحل پژوهش و بودجه بندی مورد نظر نیست.
- این گونه از طرح ها جنبه فردی داشته و به جایی وابستگی ندارد.

• ب) اعتباری

- در آن شرح مراحل پژوهش و اعتبار لازم برای تحقیق ذکر می شود.
- این گونه از طرح ها نسبت به اولیت های پژوهشی یک سازمان یا پژوهشگاه نوشته می شود.

• اجزا:

• الف) عنوان

• عنوان هر تحقیق گویای موضوع آن تحقیق نیز هست و تنها ذکر عنوان برای آگاهی از موضوع کفایت می کند.

• مثال:

نقاشی ایران در دوره تیموری

• موضوع

مطالعه نقش حامیان در مکتب نگارگری شیراز قرن نهم ه.ق

• عنوان

- نکات عنوان بندی پژوهش:
- استفاده از واژگان «بررسی»، «مطالعه» و «درآمدی بر» و . . .
- در ابتدای عنوان معمول بوده، در برخی اوقات حدود تحقیق را تعیین کرده و تاکید بر علمی بودن آن را بیان می کند ولی نیامدن آنها نیز اشکال علمی به عنوان وارد نمی کند.

• مثال:

- بررسی معماری سبک خراسانی
- معماری سبک خراسانی

• (ب) بیان مسئله

• از قسمتهای مهم طرح تحقیق است؛ مخاطب تحقیق یا خواننده را با مسئله و کلیت تحقیق آشنا می کند و شامل موارد زیر است:

• پیدایش مسئله تحقیق در ذهن محقق از چه طریقی بوده است

• از کدامیک از تکنیک های مسئله یابی برای پژوهش بهره برده است

• مسئله به طور شفاف تعریف شود و از هر چیزی که مبهم است پرهیز شود

• چگونگی تحدید موضوع و عنوان بندی تحقیق شرح داده شود

- وضعیت فعلی یا ماهیت پدیده یا موضوع تحقیق بیان شود
- به طور دقیق مرزها و حدود تحقیق به شکل جامع و مانع توضیح داده شود، به این معنی که تحقیق چه چیزهایی را شامل می شود و چه چیزهایی را شامل نمی شود.
- آشنایی گام به گام ذهنی مخاطب با مسئله منتخب صورت می گیرد.

• مثال:

• موضوع

• عنوان

• بیان مسئله

نقاشی ایران در دوره تیموری
مطالعه نقش حامیان در مکتب نگارگری شیراز قرن نهم ه.ق

• نقاشی ایران در زمره هنرهای دارای سابقه طولانی است که گذشته آن را در سطح دیوار غارهای لرستان در دوران دوره نوسنگی و نیز سطح سفالینه ها می توان به وضوح مشاهده کرد، بطوریکه این هنر در دوران اسلامی در مکاتب نگارگری و آن هم کتاب آرایبی دنبال می شود.

از جمله این مکاتب، مکتب نگارگری شیراز بوده که برای آن دوره های زمانی متفاوتی متصور است و هنرمندان زیادی در آن ذیل سایه حمایت حامیان هنردوست پرورش یافته اند. آنچه اینجا به عنوان مسئله مورد پژوهش خودنمایی می کند شناخت نقش حامیان اصلی شکل گیری و شکوفایی این مکتب در زمان استیلای ابراهیم سلطان تیموری در قرن ۹ ه.ق است. موضوعی که بهانه شکل گیری آن در ذهن به فقدان اطلاعات جامع درباره آن در کتب تاریخ هنر باز می گردد. تکنیک مسئله یابی این پژوهش ترکیبی از دو منظر شناخت سیستمی و کارکردی ابعاد این مکتب خواهد بود.

• تحدید دامنه تحقیق در این مسئله این گونه است که نگارنده در پی شناخت نقش حامیان اصلی در شکل گیری و شکوفایی این مکتب تنها در بازه زمانی قرن نهم ه.ق در زمان استیلای حاکمان تیموری مورد نظر است.

• (پ) ضرورت و پیشینه تحقیق:

• بیان ضرورت ها و اهمیت هایی که محقق برای انتخاب موضوع و مسئله تحقیق در ذهن دارد. این ضرورت ها می تواند مرتبط با شخص محقق (فردی) یا مرتبط با اجتماع انسانی (جمعی) باشد.

• پاسخ به این پرسش که چرا چنین موضوعی را انتخاب کرده و سایر موضوعات را خیر.

• عوامل بیرونی (اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و . . .) و درونی (احوال و سلايق محقق) چه نقشی در انتخاب موضوع داشته اند.

• محقق باید در این بخش تفاوت کار خود با آثاری که تاکنون پیرامون موضوع انتخاب شده اش تألیف شده است را بیان کند. این اقدام با ذکر مهمترین نمونه ها از تحقیقات پیشین با توصیف مختصر آنها همراه است.

• (ت) اهداف:

• جهت گیری هر تحقیق را روشن می کند

• منظور و مقصد محقق را در پایان تحقیق معلوم می سازد

• می تواند بر دو گونه اصلی و فرعی باشد؛ اهداف اصلی در ارتباط با پرسش های اصلی و اهداف فرعی مرتبط با پرسش های فرعی پژوهش است.

• مثال:

• شناخت حامیان اصلی مکتب نگارگری شیراز

• شناخت نقش و تأثیر حمایتی حامیان از نگارگران مکتب شیراز

• (ث) پرسش ها:

• پس از بیان مسئله، از اهمیت بالایی برخوردار است؛ چرا که به طور شفاف سؤالات محقق را که قرار است زیر عنوان تحقیق و در پایان به آنها پاسخ داده شود، معلوم می کند.

• تعداد سؤالات هر تحقیق به تناسب حجم آن تحقیق کاهش یا افزایش می یابد.

• پرسش ها بنا به اهمیت می توانند در قالب پرسش های اصلی و فرعی مطرح شوند.

• مثال:

• اصلی ترین حامیان مکتب نگارگری شیراز کدامند؟

• نقش و تأثیر حامیان در شکل گیری و تحول مکتب شیراز چگونه بوده است؟

• (ج) فرضیه ها:

- فرضیه، پاسخ ابتدایی به پرسش های تحقیق است که محقق بر اساس مطالعات اولیه و استنباط خویش از مسئله پژوهش، گمانه زنی می کند. در پایان تحقیق، با روشن شدن حقیقت مسئله، درستی یا نادرستی فرضیه ها مورد بررسی قرار می گیرد.
- تعداد فرضیه ها متناسب با تعداد پرسش هاست.
- ارائه فرضیه برای تحقیق اختیاری بوده و فقدانش به تحقیق لطمه نمی زند.
- فرضیه می تواند نظریه ای باشد که در پایان ثابت و معرفی شود.
- مثال: حامیان تیموری موجب شدند تا نگارگری ایرانی در مکتب شیراز با تأثیر از فرقه های تصوف دچار تحول چشمگیری در ترسیم البسه و ترکیب بندی شود.

• چ) جامعه و نمونه آماری

• جامعه آماری به تمامی عناصری که می توانند در تحقیق مشارکت داده شوند اطلاق می شود.

• مثال: تمامی رقعہ نگاره های مکتب نگارگری قزوین

• نمونه آماری بخش کوچک شده جامعه آماری است با هدف شناسایی جامعه آماری و پرهیز از بررسی تمامی عناصر و اجزا

• مثال: رقعہ نگاره های رضا عباسی

• بیان شیوه نمونه گیری

• ح) روش تحقیق و گردآوری اطلاعات

• نوع تحقیق از نظر هدف کدام است؟

بنیادی، کاربردی، توسعه ای یا عملی

• نوع تحقیق از نظر ماهیت و روش کدام است؟

توصیفی، تاریخی، همبستگی، علی و تجربی

روش گردآوری داده ها و اطلاعات کدام است؟

کتابخانه ای - میدانی (مشاهده، مصاحبه، پرسشنامه و ...)

• (خ) روش طبقه بندی و تجزیه و تحلیل اطلاعات

شیوه طبقه بندی و تحلیل اطلاعات گردآمده در فرآیند پاسخگویی به پرسشها کدام است، بر اساس فرم، محتوا یا ...

پس از طبقه بندی اطلاعات قرار است چگونه به پرسش ها پاسخ داده شود؟
استدلال تحقیق قیاسی یا استقرایی یا هر دو است؟

• (د) منابع:

• ذکر تمامی منابعی که محقق تا این مرحله از کار (انتخاب موضوع، عنوان بندی و پروپوزال نویسی) از آنها بهره برده است.

• منابع شامل گونه های متنوعی همچون کتاب، مقاله، مصاحبه و . . . می تواند باشد.

• ذکر منبع می بایست بر اساس شیوه صحیح نگارش تحقیق باشد.

• مثال:

• حافظ نیا، محمد، ۱۳۸۹، روش تحقیق در علوم انسانی، چاپ هفدهم، تهران، نشر سمت

• افلاکی، علی، ۱۳۸۲، مکتب سقاخانه و تأثیر آن بر نقاشی معاصر ایران، هنر و مردم، دوماهنامه پژوهشی، سال اول، خرداد-تیر

www.tebyan.ir/page1/culture